

SOSYOKÜLTÜREL BAĞLAMIN BİR BİLEŞENİ OLARAK TEKNOLOJİNİN, FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ PEDAGOJİK İNANÇ VE UYGULAMALARINA YANSIMASI

NAZAN KAHRAMAN*, DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA YECAN*

nazankahraaman@gmail.com, eyecan@pau.edu.tr

21. yüzyılda yaşamamıza rağmen bu yüzyılı nasıl yaşamamız gerektiğinin kesin bir cevabı bulunmamakla birlikte, yadsınamayan bir gerçeklik olan “teknoloji” ile yaşamımızın şekillendiği görülmektedir (Turan vd., 2016). Yaşadığımız çağa miyop bir bakış açısıyla bakmak yerine söz konusu çağa ayak uydurmak tercih edilen bir durumdur. Bu durum, eğitimde de geçerlidir. Bilginin büyük bir hızla üretildiği ve yayıldığı bu çağda eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesinin artması adına eğitim-öğretim ortamlarında teknoloji kullanımı kaçınılmaz bir durumdur.

Eğitim dünyası için bu denli önemli olan teknolojinin daha geniş bir perspektiften ele alınmasında yarar vardır: Sosyokültürel bağlam. Robbins’e göre (2005) eğitim araştırmaları, sosyokültürel bağlamdan bağımsız değildir ve sosyokültürel bağlam; en basit anlamda sosyal ve kültürel faktörlerin tümüdür (Baydar, 2011; Tutar, 2012). Buna göre, öğretmenlerin inançları ve uygulamaları da sosyokültürel bağlamdan bağımsız şekilde değerlendirilemez (Mansour, 2013). Sosyo kültürel bağlam, farklı araştırmacılar tarafından “akrabalık, aile, cinsiyet, ekonomi, nüfus, normlar...” gibi farklı içeriklerde ve farklı sınıflandırmalarla ele alınmakla birlikte, “teknoloji” boyutu da bu bağlam içerisinde yer almaktadır (Mbiti, 1975; Aytaç, 2006; İşçi, 2007; Tutar, 2012; Özmenteş ve Adızel, 2017).

Sosyokültürel bağlamda teknolojinin eğitimdeki rolünü irdelemek için kültür-eğitim-teknoloji ilişkisi göz önünde bulundurulmalıdır. Yiğit’e göre (2014) teknoloji, Fen Bilimleri ile gerçek hayat arasında kurulan bir köprüdür. Bununla birlikte teknoloji ile soyut kavramların yer aldığı Fen Bilimleri dersinin anlaşılabilirliği sağlanabilir; öğrenenlerin dikkati, motivasyonu ve ders başarısı artırılabilir (Alakoç, 2003); öğrenci aktif kılınabilir (Yiğit, 2014). Ayrıca teknolojinin eğitime entegresinde şüphesiz en etkili faktör öğretmenler olmakla birlikte geleceğin öğretmenlerini oluşturacak öğretmen adaylarının da belirleyici rolü üstlendiği söylenebilir. Bu çalışmada, sosyokültürel bağlamın bir bileşeni olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinin, öğretmen adaylarının pedagojik inanç ve uygulamalarına etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Araştırma yöntemi

Bu çalışmada bir çok kavram ve disiplinle iç içe olması sebebiyle “şemsiye kavram” olarak adlandırılan temel nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım, 1999).

Araştırmada katılımcılar; Aydın ilinde ikamet eden, devlet okullarında 2’şer dönem staj deneyimi almış, yaşları 20-25 arasında değişen 5 Fen Bilimleri öğretmen adaydır. Araştırmada örneklem belirlemede pek çok durumda olgu ve olayların keşfedilmesinde yararlı olan amaçlı örnekleme yöntemine (Yıldırım ve Şimşek, 2013) başvurulmuştur.

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme sorularının hazırlanmasında ilgili literatürden yararlanılmıştır, bununla birlikte Vygotsky’nin sosyokültürel kuramı dikkate alınmıştır. Görüşmeler, öncelikle kişisel bilgilerin edinildiği sorularla başlayarak her bir katılımcıyla ayrı ayrı ve yüzyüze olacak şekilde ses kaydına alınarak yapılmıştır.

Ses kayıt cihazı ile toplanan görüşme verileri, word programına aktarılmış, herhangi bir yanlışlık olup olmadığı kontrol edilmiş ve katılımcıların incelemesine sunulmuştur.

Verilerin analizinde verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmada kullanılan içerik analizi süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *FEN EĞİTİMİ, SOSYOKÜLTÜREL BAĞLAM, TEKNOLOJİ, ÖĞRETMEN ADAYI*